

CZU: 343.224.1:343.54:343.98(478)

DOI: 10.5281/zenodo.8240005

CRIMINALITATEA MINORILOR ȘI VIOLENȚA ÎN FAMILIE – RELAȚII DE CAUZALITATE ȘI RECOMANDĂRI AMELIORATIVE

SAMOILENCO Victor

doctorand, Școala Doctorală Științe Juridice,
Universitatea de Stat din Moldova,
ofițer principal al SLA, comisar de justiție, Penitenciarul nr. 3 Leova
ORCID: 0000-0002-9277-5983

The assumption from which we started this investigative approach is the fact that domestic violence implies a direct causality on juvenile delinquency. Something that at first is a barely perceptible deviant behavior, can turn into criminal behavior if certain measures are not taken in time. This fact happens because as a result of domestic abuse, the role of the family as an educational agent is diminished and in serious cases even abolished, the family becoming a harmful factor and essential cause of the distortion of the minor's personality. We propose in this approach to reveal the most important aspects of this causality and also to identify some ameliorative measures, possibly to be applied in the case of the Republic of Moldova.

Keywords: *juvenile delinquency, domestic violence, causation, amelioration.*

Discuțiile despre violența în familie, indiferent de contextul în care acestea au loc – în cadrul unui for științific, între reprezentanții diferitor profesii juridice, într-un demers victimoterapeutic, etc., limitează problema la suferința pe care aceasta o promovează victimelor, atât fizică cât și psihică. Agreez acest fapt, mi se pare logic, firesc și necesar. Cu mică excepție, nu doar despre trauma fizică ori psihică a victimei ar trebui să se vorbească ci despre însăși faptul bine știut că „familia este nucleul societății” iar de îndată ce acest fenomen are capacitatea de a degrada acest nucleu, și potențialul lui distructiv depășește cu mult granițele suferinței individuale, periclitând în sine, întreg sistemul social.

Reamintesc faptul că prima și cea mai importantă funcție a familiei în societate este procrearea, iar în legătură cu aceasta, creșterea și educarea copiilor. Este poate cea mai obiectivă și totodată necesară dintre funcțiile familiei, pentru că continuitatea nației este asigurată anume la nivelul acestei structuri sociale. Încă nu au fost amenajate nicăieri în lume „crescătorii umane” pentru a se demonstra că se poate și altfel. Chiar dacă s-ar crea, acest experiment ar eșua, pentru că elementul esențial care asigură creșterea și dezvoltarea armonioasă a copiilor, transformarea lor în adulți productivi și de folos societății, este pe lângă buna educație, cu certitudine dragostea, care poate fi asigurată numai în cadrul unei familii.

Anume capacitatea de a oferi copiilor o educație corectă și dragoste, reprezintă un criteriu prin care putem aprecia dacă o familie sau alta își desfășoară existența în condiții de normalitate. Dacă aceste 2 elemente esențiale lipsesc într-o familie, atunci cu siguranță respectiva familie este una patologică. Statul, pentru a-și asigura bunăstarea, trebuie în primul rând să se asigure că întreprinde toate măsurile necesare și suficiente ca astfel de familii patologice să nu predomine, în cel mai bun caz chiar să nu existe. Dacă analizăm acest fapt prin prisma relațiilor de cauzalitate, am înțelege că astfel de măsuri reprezintă în sine niște măsuri generale de profilaxie criminologică. Și pe bună dreptate, dacă ar fi să inventăm un indice de adecvare socială a familiei, am constata că familiile care pun accentul pe educația copiilor și oferă acestora dragoste necondiționată, au un asemenea indice foarte înalt. La stabilirea unui astfel de indice evident am corela mai mulți factori, precum veniturile familiei, relațiile dintre părinți, etc. Chiar și astfel, nu ne-ar uimi să aflăm că familiile unde predomină dragostea iar educația copilului este cea mai mare miză, este o familie care are inclusiv venituri suficiente și stabile, și sunt de asemenea familii cu o relație stabilă și în primul rând armonioasă între soți. Cum ar putea un copil crescut într-o astfel de familie să devină infractor?

În nici un fel. Un copil crescut în asemenea condiții devine încrezut, este absolut imun la influența străzii, ia decizii prosoziale și aceasta în primul rând pentru că preia modelul prosocial de comportament din familie. Din acest punct de vedere, idealul educațional al fiecărei familii trebuie să devină „neadmiterea nici unui tip de violență în relațiile dintre membrii ei”. Motivul este simplu: majoritatea comportamentelor umane, sunt învățate, iar capacitatea de stocare a informației este mai mare la creierul unui copil decât al unui adult, astfel, ceea ce ni se pare o ușoară răbufnire, un detaliu minor și absolut neesențial în comportamentul nostru, este de fapt, foarte important și va modela semnificativ conduita viitorului adult care stă lângă noi. Mai mult de atât, copiii gândesc egocentric, sunt axați pe propriile nevoi și mai curând vor prelua modelele agresive căci prin ele își satisfac mai rapid și eficient interesele. Studiile ne-au indicat că până și „aplicarea pedepselor fizice copiilor mai mici (care reprezintă o formă de violență în familie) nu a dus la scăderea ratei delincvenței ci mai degrabă la creșterea ei”, 1, pag.43] prin urmare, recurgerea la forță în cadrul unei familii în scop educativ este absolut neargumentată.

Bârgău și Nastas într-un tratat de criminologie afirma că „eficiența combaterii antrenării minorilor în activități infracționale și antisociale depinde în multe privințe de profilaxia generală și individuală, efectuată în privința persoanelor ce acționează demoralizator asupra minorilor”. [2, pag. 258] Dar oare în familiile unde există violență nu se acționează astfel? Putem avea certitudinea că da, iată de ce, consider

că între criminalitatea minorilor și violența în familie există o legătură de cauzalitate care se rezumă la faptul că ultima (violența în familie) poate deveni un facilitator pentru a doua (criminalitatea minorilor).

Cebotari O., afirmă că „familia are rolul de socializare, imprimând copilului un anumit standard valoric, precum și atitudini de aderare ori lipsă de cooperare față de anumite valori sociale”, tot ea considerând că „familia este cea care asigură copilului o siguranță indispensabilă atingerii maturității intelectuale, sociale și culturale, precum și o identitate proprie”. [3, pag. 57] Continuăm aceste afirmații prin a spune că această identitate are mari șanse să fie o identitate subculturală în cazul familiilor care au promovat violența până la nivel de cult. Un băiat crescut într-o astfel de familie dacă nu va cunoaște pe parcursul formării sale și exemple pozitive, va fi capabil să își identifice ca parteneră de viață numai acea persoană capabilă să-i tolereze exact acele comportamente antisociale tolerate de mama sa tatălui său. Prezumăm că se va antura numai de prieteni care împărtășesc aceleași convingeri legate de statutul diminuat al femeii în raport cu bărbatul, și în mod abuziv, va reaminti numai despre „obligațiile femeii” pe care aceasta trebuie să și le asume în familie, neglijându-le pe ale sale. Din păcate avem asemenea modele în societatea moldovenească care în esență, este construită pe un model patriarhal, dar unul destul de perimat și denaturat.

Nu am nimic împotriva societăților patriarhale, dimpotrivă, consider că stagnarea societăților care promovează egalitatea absolută de gen și revenirea ulterioară a acestora la modele patriarhale nu este un scenariu imposibil. Însă, contează foarte mult cum sunt organizate societățile patriarhale, și în acest sens, trebuie să delimităm între roluri și drepturi: există un rol al femeii, există un rol al bărbatului, ele sunt condiționate de diferențele biologice dintre genuri și abrogă orice idee de egalitate în sens general, dar drepturile sunt naturale, sunt aceleași, sunt inalienabile, astfel încât, nimic nu justifică violența față de femei și fete. Dimpotrivă, dacă analizăm rolul femeii net mult mai important la procreare, atunci am constata nu doar că nu trebuie să admitem violența față de genul feminin, dar dimpotrivă, că ar trebui să întreprindem mai multe măsuri ca să-l protejăm. De asemenea rolul femeii este cu mult mai important și în creșterea dar și în educarea copiilor în raport cu al bărbatului, din acest motiv, chiar avem nevoie să creem un climat moral psihologic favorabil femeilor în Republica Moldova, ca să ne poată crește și educa o generație sănătoasă. Inclusiv trebuiesc întreprinse măsuri ca acestea să poată combina eficient maternitatea cu activitatea profesională. Vorbim despre măsuri de ocrotire a genului feminin care în mod obiectiv nu pot fi apreciate ca fiind în favoarea femeilor ori în defavoarea bărbaților, ci numai în interesul superior al copiilor, cărora

trebuie să le oferim dragoste, educație și bune exemple.

Privitor la violența în familie și legătura acesteia cu criminalitatea minorilor, admitem că pentru situațiile neinfractionale dar în care aceasta există totuși, conflictul dintre soți este punctul de început al acesteia. Este deja demonstrat factologic acest aspect: „conflictul dintre părinți contribuie la dezorganizarea familiei și împiedică realizarea funcțiilor firești ale acesteia.” [4, pag. 23] În același timp, s-a constatat și faptul că „climatul familial este un factor esențial pentru controlul asupra delincvenței juvenile în Republica Moldova.” [4, pag. 24] În plus, „caracterul deficitar al funcției educative a familiei, care este responsabilă într-o mare măsură de fenomenul criminalității în rândul minorilor, se manifestă inclusiv prin forma conflictului familial”, [5, pag. 58-59] Ori, conflictul familial tinde să capete forme destul de brutale chiar și în familii aparent organizate dar acest fapt nu poate avea loc fără a se răsfărânge negativ asupra minorilor. Aceștia vor dezvolta un comportament deviant, agresiv sau dimpotrivă recesiv, ambele negative, unicul model de comportare general acceptat fiind cel asertiv.

Este bine știut că „devenirea morală, dezvoltarea și desăvârșirea personalității se desfășoară pe parcursul asimilării treptate a idealurilor, principiilor și normelor moralei sociale, transpunerii lor în convingeri personale iar un rol deosebit în acest proces îi revine educației în familie din copilărie și până la maturizare.” [6, pag. 386] Un părinte adecvat nu ar admite ca copilul lui să însușească o morală negativă, dar din păcate, în Republica Moldova alcoolismul, lipsa educației, sărăcia au șubrezit semnificativ instituția familiei, diminuându-i capacitatea de a forma copiilor moravuri pozitive. Tot mai mulți copii aderă odată cu debutul adolescenței la diferite subculturi în scopul de a obține în mediul subcultural dragostea, acceptarea și toleranța de care nu se bucură acasă. Cea mai mare parte a acestor subculturi sunt deviante și chiar criminale, reușind să-l absoarbă și să-l ancoreze pe minor într-o altă realitate decât cea care s-ar cuveni, astfel, apare în rândul minorilor vagabondajul, consumul de substanțe, fuga de acasă, abandonul școlar, sporindu-i șansa de a comite o infracțiune.

Nu influența străzii, nu prestigiul instituției de învățământ sau lipsa acestuia, nu mijloacele financiare cât instabilitatea și climatul moral psihologic nefavorabil din familie condiționează formarea unei personalități criminale la un minor. Este un fapt evident, demonstrat atât statistic cât și factologic. Prin urmare, nu suferința individuală a victimei reprezintă cel mai îngrijorător aspect al violenței în familie ci multiplele legături cauzale ale acesteia cu alte fenomene sociale, în special sporirea pericolului de hipercriminalizare a societății ce rezultă din această formă de violență. Acesta este motivul pentru care nu trebuie să devenim martori tăcuți atunci când

luăm cunoștință cu astfel de cazuri. Până la urmă, stabilitatea socială ne influențează bunăstarea individuală a fiecăruia dintre noi. A asigura o profilaxie a criminalității minorilor prin stoparea violenței în familie este în egală măsură un interes social cât și unul individual.

Violența în familie dezechilibrează sistemul social prin slăbirea potențialității instituției familiei ca agent educator, ea însăși fiind un indice al decăderii morale. Faigher și Țarlungă consideră că „o tendință nefavorabilă care mărturisește despre o decădere a moravurilor și devalorizării valorilor spirituale în societatea modernă o prezintă creșterea numărului bărbaților ce săvârșesc infracțiuni contra familiei și minorilor.” [7, pag. 178] Și alți autori agreează că violența în familie este mai curând o violență a bărbatului față de femeie și copii decât viceversa. De asemenea este agreată și demonstrată în doctrina criminologică ideea că răspândirea și amploarea fenomenului de violență în familie este direct proporțională cu cel al criminalității instaurate în rândul populației juvenile, prin urmare, dacă unii autori consideră „criminalitatea minorilor un indicator original al situației sociale din țară și un gen infracțional foarte sensibil față de starea societății” [8, pag. 31] atunci și violența în familie în egală măsură este un criteriu în baza căruia putem analiza gradul de stabilitate al socium-ului, cu mica diferență că criminalitatea minorilor nu condiționează și nu poate fi un factor modelator al violenței în familie, în schimb violența în familie este un factor-cheie care condiționează criminalitatea juvenilă.

Aceasta este de altfel o realitate socială specifică nu doar Republicii Moldova. Este o realitate conturată oriunde în lume. Chiar și în unele țări înalt dezvoltate. De fapt, la moment, amploarea fenomenului de violență domestică sperie lumea, pentru că cotele acesteia sunt colosale și acest fapt pare aberant, în disproporționalitate cu epoca în care trăim. Avem un număr mare de victime și în țările înalt dezvoltate. Însăși diferențele dintre state privitor la acest fenomen nu constă în număr ci în facilitățile create pentru victime și programele de asistență care sunt net mai bune în țările înalt dezvoltate.

Contează și formele pe care o capătă această violență dar și efectele asupra sistemului social, care posibil să difere de la un stat la altul, dar cu siguranță nu semnificativ. Privitor la forma pe care o îmbracă violența în familie, agreem că actele agresionale sunt de o mai mare brutalitate în societățile musulmane slab dezvoltate economic, în societățile slab dezvoltate economic în general, în societățile și comunitățile din America Latină, producătoare și consumatoare de droguri, precum și în oricare regiuni unde predomină alcoolismul, fanatismul ideologic și religios, sărăcia, șomajul, lipsa de educație, cutumele instigatoare la ură și discriminare, etc. În astfel de comunități minorii sunt mai ușor fascinați de ideea aderării la un grup subcultural

și își criminalizează personalitatea de la vârste fragede. Din păcate Republica Moldova se aliniază cu astfel de state în care violența în familie a căpătat dimensiunea de fenomen social, dar totuși, categoriile victimizate dispun de pârhii legale de apărare a drepturilor lor care sunt la moment funcționale, comparativ cu alte state în care violența în familie, dincolo de faptul că a căpătat dimensiunea unui fenomen, a rămas și un element important al îndochinării populației, fiind sprijinită și încurajată inclusiv prin norme de drept, mai ales norme ale dreptului cutumiar.

Cauzalitatea produsă de violența în familie asupra criminalității minorilor este totuși o axiomă valabilă oriunde: un studiu care abordează problema delincvenței juvenile în India constată faptul că aceasta ca printre altele, „se originează în variatele dispute matrimoniale care dezintegrează familia”. [9, pag. 49] Un studiu efectuat în Bangladesh a demonstrat că pentru societatea lor, violența în familie constituie un semnificativ factor predispozant al criminalității juvenile: „copiii care vin din familii cu părinți agresivi și cu relație conflictuală între ei, comit infracțiuni chiar mai des decât copiii care provin din familii monoparentale în care respectiv, controlul parental este mai scăzut”. [10, pag.111]

Pentru țări ca India și Bangladesh, violența în familie este corelată și cu nocivitatea unor cutume pe care nici cele mai noi prevederi legale nu le-au putut combate. Spre exemplu în India, violența în familie apare deseori în urma litigiilor legate de zestre, când soțul nu este de acord cu averea primită de soție de la familia acesteia în momentul contractării căsătoriei. Pare aberant, dar o astfel de violență a culminat cu un număr mare de victime, femei evident, care au decedat, fiind arse de vii sau în urma altor practici de linșaj din partea soțului ori a rudelor acestuia. Este de așteptat ca minorii care participă la astfel de evenimente în cadrul unei familii, să perceapă actul ca pe o simplă tradiție și să-l preia ca model comportamental. Acesta și este unul din motivele pentru care nici chiar normele legale interdictive nu au reușit să combată aceste fenomen cunoscut și ca “dowry death” sau altfel spus, „moartea de zestre”. Pentru prima dată plata miresei în India a fost abolită prin norme de drept civil în 1961. [11, pag. 155] De atunci și până azi, au fost adoptate o sumedenie de legi care să inhibe această tradiție, în scopul de a proteja femeile și de a pune capăt violenței domestice, însă, forța tradiției este mult mai puternică în raport cu cea a normelor de drept în această țară.

Observăm că deși violența în familie constituie un factor al criminalității juvenile în Republica Moldova, avem un cadru legal care nu poate fi inhibat de tradiții și cutume, așa cum se întâmplă în Sud-Estul Asiei. Avantajul unui cadru legal, deși un pic cam șubred, totuși cât de cât funcțional, este un mare avantaj pentru Republica Moldova. Am invocat exemplul țărilor asiatice tocmai pentru a ilustra faptul că

indiferent cât de săracă și lipsită de posibilități ne-ar părea Republica Moldova, sistemul social nu se află la acel nivel de degradare în care să putem spune că suntem o cauză pierdută. Merită să luptăm și să depunem toate eforturile pentru a crea legi mai bune prin care să reechilibrăm și să fortificăm sistemul social.

Una din măsurile care se impune este, pe lângă diminuarea violenței în familie, slăbirea efectelor pe care aceasta le are asupra criminalității minorilor, dar și a altor comportamente deviante pe care le determină la minori: comportamentul adictiv, vagabondajul, abandonul școlar, delăsarea pedagogică, etc. Soluțiile întotdeauna vor fi legate de perfecționarea cadrului instituțional și legal. Disfuncționalitatea familiilor trebuie să fie atenuată de influența pozitivă a unor instituții precum școala, diferitele structuri neguvernamentale, instituții ale învățământului non-formal, centre sportive, etc. Acestea, împreună cu un cadru legislativ mai bun și relativ ușor de implementat care să favorizeze o calitate înaltă a educației, pot realiza o parte din sarcinile educative ale familiilor disfuncționale.

Ar fi necesar ca învățământul obligatoriu să nu fie limitat la cele 9 clase gimnaziale deoarece o bună parte din tinerii care preferă să nu continue studiile, nu se încadrează ulterior nici în câmpul muncii, rămânând în lipsa unei activități ocupaționale, susceptibili de a fi atrași și antrenați în activități criminale. Prezența unei subculturi criminale în societate favorizează acest fapt. În plus, s-ar ameliora criza de studenți prin care trece învățământul universitar. Școala ca agent educator în acest caz, ar avea influență pentru o durată mai mare de timp asupra minorului și ar influența pe cât de cât posibil, în sens pozitiv comportamentul și sistemul valoric al acestuia în perioada adolescenței târzii.

Trebuie favorizat accesul copiilor la învățământul nonformal: școli muzicale, școli sportive, centre de creație, cenacluri literare, etc. precum și valorificarea talentelor și abilităților innăscute în cadrul acestei forme de învățământ. Totodată, trebuie de întreprins măsuri pentru a controla mediile în care minorul socializează astfel încât, prin intermediul experienței proprii de viață care servește drept context al învățământului informal, acesta să nu dobândească o educație negativă. Din păcate, o bună experiență și educație pozitivă în cadrul învățământului formal și informal o capătă mai curând copiii din familiile care abitează în mediul urban și familiile înstărite. Familiile cu venituri mici și familiile din mediul rural nu pot asigura un învățământ informal și mai ales nonformal de calitate.

Un alt aspect ameliorativ pe care îl propun este introducerea unor noi conținuturi și finalități educaționale. Sunt importante în special acele conținuturi care au capacitatea de a spori inteligența emoțională a copiilor dar și capacitatea lor de a iniția și gestiona relații sociale avantajoase. Alte aspecte problematice care își pot

identifica soluția în schimbarea conținuturilor educaționale sunt: diminuarea anxietății și creșterea nivelului de toleranță la frustrări, extrem de importante în special în adolescență. Violența în familie determină la copii formarea unui fundament al îngrijorării care îi pot afecta pentru toată viața și îi transformă în indivizi anxioși. Anxietatea este o stare care trăită mult timp poate genera frustrare iar frustrarea se exteriorizează în comportament prin agresivitate. Acest amalgam de emoții, au în mod evident capacitatea de a se somatiza, provocând boli și chiar genera mecanisme inconștiente de recompensare care se manifestă prin comportamente la fel nesănătoase precum mâncatul compulsiv, consumul de alcool, fumatul, etc. Încă pretendem că starea de sănătate a moldovenilor este șubredă din cauza sărăciei și a lipsei de infrastructură medicală, când de facto, suntem un popor alcătuit din indivizi anxioși și traumatizați.

Din păcate sistemul de învățământ se axează preponderent pe acele finalități teoretice ale actului educațional – formarea abilităților de analiză, sinteză și aplicare a cunoștințelor, extrem de necesare pentru etapa studiului universitar. A fost supraestimat rolul cogniției și dimpotrivă, subestimat rolul unor competențe și abilități emoționale. Noile conținuturi educaționale trebuie să echilibreze această stare de lucruri, pentru că ambele aspecte sunt importante. Echilibrul emoțional este o condiție a conduitei prosociale. O persoană traumatizată psihic nu va putea manifesta toleranță și asertivitate în situațiile stresante de viață, conduita sa va fi cel mai probabil deviantă și cu semne vizibile de nevroză, astfel, printr-un concurs de circumstanțe nefavorabile, se poate transforma într-o conduită criminală.

În sens ameliorativ, se mai poate acționa prin creșterea rolului societății civile în eradicarea celor două fenomene negative: violența în familie și criminalitatea minorilor. Prin creșterea numărului de persoane care sesizează organele de urmărire penală privitor la săvârșirea unei infracțiuni ori tentative de infracțiune, săvârșită de un minor sau cu violență în familie, este de așteptat ca numărul agresorilor să scadă. Publicitatea datelor statistice referitoare la criminalitate, în special la crimele justițiate, este la fel un fapt dezirabil, deoarece crește gradul de încredere al societății civile în organele de drept, inhibă conduita infracțională și inspiră victimele să-și denunțe abuzatorii. Este foarte necesar ca organele de drept să-și publiciteze succesele legate de combaterea fenomenului criminalității, sistematic și transparent pentru a vizualiza dinamica fenomenului criminalității în cadrul sistemului social.

Printre alte măsuri cu sens general propunem: sporirea vigilenței și transparenței decizionale a organelor de drept, dezvoltarea facilităților pentru victimele violenței în familie și diminuarea gradului de vulnerabilitate victimală a persoanelor prin măsuri de prevenție victimologică cât și criminologică, generale cât și speciale, investirea în educație, etc.

Conchidem că violența în familie reprezintă un fenomen a cărui efecte nu se rezumă numai la suferința individuală a victimelor ci la periclitarea sistemului social per ansamblu, inclusiv prin faptul că favorizează formarea unui comportament deviant și în cele din urmă infracțional în rândul minorilor. Sunt necesare măsuri ameliorative în acest sens pentru a asigura diminuarea ambelor flageluri criminale menționate. Este extrem de important să promovăm și să cultivăm în familiile noastre numai moravuri pozitive, numai valori autentice și numai comportamente non-agresive pentru a ne asigura că generația în creștere va fi una „cu scaun la cap” și echilibrată. În același timp, este de o maximă importanță și de un maxim bun simț ca fiecare dintre noi când atestă o situație de violență în familie, mai ales una care pune în pericol siguranța și starea de bine a unui minor, să nu rămână un martor tăcut ci să denunțe abuzatorul organelor de drept, altminteri, înseamnă că și-a dat acordul tacit ca o astfel de situație să se întâmple.

Referințe:

1. DOLEA, I., ZAHARIA, V., ȚURCAN, A., Situația actuală privind prevenirea delincvenței juvenile în republica moldova. Chișinău: IRP, 2014, 235 pag. Accesat [25.11.2022] Disponibil: https://irp.md/uploads/files/2015-03/1426708292_studiu-prevenirea-delincvenței-jvenile-in-moldova-2015.pdf
2. BÎRGĂU, M., NASTAS, A., Criminologie. Tratat. Chișinău: Pontos, 2022, 340 pag. ISBN 978-9975-72-657-3.
3. CEBOTARI, O., Criminalitatea juvenilă: cauze și consecințe. În: Revista Națională de Drept, nr. 2(244) din 2021. pp. 53-60. ISSN 1811-0770.
4. DOLEA, I., ZAHARIA, V., PRIȚCAN, V., BUCIUCEANU-VRABIE, M., Fenomenul delincvenței juvenile în Republica Moldova. Chișinău: IRP/Cartea Juridică, 2012, 116 pag. ISBN 978-9975-80-579-7.
5. MUȚIU, F.O., Politica penală de prevenire a criminalității. Principii. În: Analele Universității de Vest din Timișoara – Seria Drept. nr.1 din 2013, pp. 51-70. ISSN 1843-0651.
6. SLISARENCO, I., Cauzalitatea delincvenței juvenile. În: materialele conferinței științifico-practice din 12-13 iunie 2012 – „Criminalitatea în spațiul Uniunii Europene și al Comunității Statelor Independente : evoluție, tendințe, probleme de prevenire și combatere”, Chișinău, Republica Moldova, pp. 382-387. ISBN 978-9975-4407-2-1.
7. FAIGHER, A., ȚARĂLUNGĂ, V., Analiza criminologică a formelor criminalității după făptuitor în republica moldova. În: materialele conferinței științifice naționale cu participare internațională din 11 octombrie 2019 – „Tradiție și inovare în

- cercetarea științifică”, USARB, Bălți, Republica Moldova, pp 172-183. ISBN 978-9975-50-243-6.
8. GLADCHI, G., POPA, V., Conceptul și particularitățile criminologice al criminalității minorilor. În: Revista Națională de Drept, nr. 5(187) din 2016 pp. 31-36. ISSN 1811-0770.
 9. TARUN, G., SHARMA, U., Juvenile delinquency causes and pre--vention. În: International Research Journal Commerce Arts and Science. vol. 11, nr. 3 din 2020, pp. 47-54. e-ISSN 2319 - 9202 .
 10. KUDRAT, E., KHUDA, Juvenile Delinquency, Its Causes and Justice System in Bangladesh: A Critical Analysis. În: Journal of South Asian Studies, vol. 7, nr. 3 din 2019, pp. 109-118. ISSN 2308-7846.
 11. MARWAH, S. Mapping murder: homicide patterns and trends in india an analysis from 2000-2010, În: Journal of South Asian Studies, vol. 2, nr. 2 din 2014, pp. 145-163. ISSN 2308-7846.
-